
Nycklar till framtiden

I detta kapitel beskrivs de olika faktorer som påverkar vilken framgång en stad har. En stad måste vara attraktiv för att locka till sig boende, företag och besökare. Frågan är hur svenska städer kan bli ännu attraktivare miljöer att bo och verka i, samtidigt som de lever upp till höga krav på resurshushållning. Det finns både positiva och negativa saker i Nybro, staden har med andra ord starka och svaga sidor. De starka sidorna bör man vara rädd om och de svaga bör man förbättra. Nybros starka och svaga sidor finns beskrivna i detta kapitel. Nybro har också en alldeles egen särprägel som ger staden dess karaktär. Denna särprägel är det särskilt viktigt att vara medveten om, att ta tillvara på och att utveckla. Det finns flera saker som gör att en stad blir attraktiv, man kan kalla det framgångsfaktorer eller nycklar till framtiden. I detta kapitel redovisas de olika nycklar som Nybro behöver för att få en positiv framtid.

Agenda för staden

Staden är i ständig förändring. Nya förutsättningar, möjligheter och problem uppstår hela tiden. Svenska städer har betydande tillgångar i form av kvalitet, effektivitet och säkerhet jämfört med många andra städer i världen. Men där finns också problem. I ivern att sanera, separera och standardisera ersattes den täta och mångfunktionella staden under efterkrigstiden av den glesa funktionsuppdelade stadsbygden. Nu har teknik, ekonomi och politik skapat nya villkor för den urbana utvecklingen. Staden

har åter hamnat i fokus som motor för samhällsutvecklingen. Ingen stad är den andra lik, även om de har många gemensamma drag med varandra. Strategier som är lämpliga i en stad behöver inte vara bra i en annan. För det andra ser inte städer ut idag som de en gång gjorde. De består numera inte bara av den gamla innerstaden utan av stadsbygden som helhet, med alla dess olika områden för boende, handel, rekreation, industri, vård och transporter.

Torget är ett av stadens vardagsrum

Stadsmiljørådet har tagit fram en agenda för staden. Den behandlar hur svenska städer kan bli ännu attraktivare miljöer att bo och verka i, samtidigt som de lever upp till höga krav på resurshushållning. Agendan utgår från sex grundläggande principer:

1. Staden är arena för demokratin
2. Stadens struktur är av avgörande för en hållbar samhällsutveckling
3. Mångfald, komplexitet och vitalitet är stadens kännemärken
4. Gatan, torget och parken är stadens vardagsrum
5. Allemansrätten gäller också i staden
6. Successiv förändring ger staden kontinuitet och variation

Staden är arena för demokratin

Det ständigt pågående offentliga samtalet är demokratis fundament. För detta är staden en viktig arena. Samtidigt lär oss historien att i staden också kan finnas intolerans, rasism och fascism. Staden som arena för demokratin kan därför inte tas för given. De ökande ekonomiska, sociala och kulturella skillnaderna utgör reella hot. Staden är en plats där olika grupper och skikt av befolkningen möts och kommer i kontakt med varandra. Att ständigt konfronteras med det främmande och annorlunda ligger inte bara till grund för kreativitet och utveckling, utan är också en vaccination mot fördomar och intolerans.

1. Social integration är en demokratisk nödvändighet. Ökande klyftor mellan människor och mellan olika delar av staden utgör ett allvarligt hot mot demokratin. Formerna för integration och uppgradering av utsatta stadsdelar måste radikalt omprövas. Det räcker inte enbart med fysisk upprustning och områdesinriktad förnyelse. Det behövs en sammanhållen stadspolitik som syftar till att skapa funktionella och sociala band mellan stadens invånare och stadsdelar.

2. Utveckla staden som arena för åsiktsbrytningar. Stadens offentliga rum spelar en viktig roll som motkraft till samhällets ekonomiska, sociala och etniska segregation: det är här som samhället syns. Att värna om stadens offentliga rum som en oinskränkt och neutral zon är nödvändigt för att hålla demokratin vid liv.

3. Staden ska ge utrymme för ett rikt och varierat kulturliv. Kulturen är ett fundament för demokratin. Den fördjupar och berikar det pågående offentliga samtalet och skapar förståelse för arvet från tidigare generationer och ansvaret för kommande.

4. Stadens framtid ska diskuteras och beslutas i öppna former. Det bör övervägas om regelverken för samhällsplanering och byggande tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Dialogen med medborgarna om de strukturella förändringarna i samhället, och om våra städers framtid måste ske i former som garanterar alla insyn och möjlighet att uttala sina intressen.

5. Intressen som inte själva gör sig hörda ska tas tillvara. Ett grundläggande ansvar i samhällsbyggandet är att bevaka intresset hos grupper och individer som inte själva kan göra sig hörda, eller vars röster är svaga.

Stadens struktur är avgörande för en hållbar samhällsutveckling

Efterkrigstidens stad byggdes i hög utsträckning för bilen. Istället för fysisk närhet styrdes stadsutvecklingen av bilarnas framkomlighet och hastighet. Staden kom att präglas av ett rationalistiskt planeringstänkande med funktionsseparering som ett kännetecknande inslag. Resultatet blev ett oöverskådligt stadslandskap med tydlig åtskillnad mellan arbete, service, rekreation och boende. Detta sätt att planera har nu kommit till vägs ände. Nackdelarna i form av långa transporter, segregation, sämre tillgänglighet till service och ett utarmat

stadsliv har blivit alltmer tydliga. Förr skildes arbetsplatserna från bostäderna för att skydda dem från buller och utsläpp. Numera är det få verksamheter som är störande. Det ger nya möjligheter att bygga en tätare och mångfunktionell stad.

1. Bebyggelsen ska återanvändas och kompletteras. Staden ska i första hand ses som en struktur som förnyas genom komplettering och återanvändning. Vissa verksamheter försvinner, samtidigt som nya behov uppstår. Det gäller då att i första hand komplettera bebyggelsen och ge den ny användning – inte bygga nya bostäder, arbetsplatser och service utanför, som var vanligt för några decennier sedan. Först när återanvändning och komplettering inte är möjlig bör byggande på tidigare obebyggd mark komma ifråga.

2. Befintlig infrastruktur utnyttjas i första hand. Vid nyexploateringar ska befintliga väg-, spår- och ledningsnät utnyttjas så långt som möjligt. Då kan dels redan gjorda investeringar utnyttjas bättre, dels kan det bidra till en mera blandad och tätare stadsbygd. Det blir lättare att erbjuda kollektivtrafik, liksom det blir närmare till butiker, skolor och annan service.

3. Grönskan är en viktig del av stadens struktur. Grönskan bidrar till renare luft och en vackrare stad. Parker, friluftsområden och lekplatser ska sparas. Men gråmark såsom övergivna industritomter och skyddsavstånd som inte längre behövs därför att verksamheten förändrats kan få ny användning.

4. Stadens relation till det omgivande landskapet måste beaktas. Staden och den omgivande landsbygden är ömsesidigt beroende av varandra. För landsbygdsbon är stadens utbud av arbetstillfällen och service avgörande för försörjning och livskvalitet. För stadsbon är landsbygden en viktig resurs för rekreation och naturupplevelser. Detta ömsesidiga beroende måste beaktas vid all bebyggelseplanering och trafikplanering.

5. Samverkan inom och mellan regioner är nödvändig. Alltmer sker handel, utbildning, rekreation och arbete över kommungränserna. Planering av bebyggelse, vägar och annan infrastruktur samt naturområden kräver regional överblick. Nya former för samverkan och samordning över kommungränserna och mellan funktionella regioner måste utvecklas.

Mångfald, komplexitet och vitalitet är stadens kännetecken

För många är begreppet ”stad” synonymt med innerstaden, stadskärnan. Men förorten och mindre samhällen är också stadsbygd. Innerstaden kännetecknas av blandning av händelser, byggnader, torg och parker, människor och verksamheter. Det beror på att innerstaden är tätare och mer koncentrerad än förorter och mindre samhällen. Glesare stadsbygd skulle kunna få ett rikare stadsliv genom kompletterande bebyggelse. Men det räcker inte med att bebyggelsen är stadslig - stadsbyggnad. Där måste också finnas verksamheter och offentligt liv - stadsliv. En stad är resultatet av både stadsbyggnad och stadsliv.

1. Varje stad och varje stadsdel ska vara sin egen norm. I olika stadstyper, till exempel den täta stadskärnan, trädgårdsstaden och småsamhället accepterar man att vissa kvaliteter åtföljs av vissa nackdelar. Varje stadstyp är alltså unik i förhållande till andra. Utmaningen ligger i att utveckla varje stadstyp i förhållande till dess specifika förutsättningar.

2. Externhandeln måste bli komplement istället för konkurrent. Handeln är ett villkor för stadslivet. Externt lokaliserade stormarknader, framförallt inom dagligvaruhandeln, är ett hot mot de mindre och bostadsnära butikerna och ger ökad trafik och mer utsläpp. En försvagning av handeln i befintliga centra kan så småningom leda till att dessa dör. Därför måste stormarknaderna komplettera den bostadsnära handeln, inte slå ut den.

3. En finmaskig blandning gynnar ett vitt stadsliv och motverkar segregation. I en bra stad blandas bostäder, verksamheter, rekreation, idrott, service, kultur och utbildning. Det ger närhet till viktiga målpunkter i det dagliga livet och det bidrar till variation.

Gatan, torget och parken är stadens vardagsrum

Torg och parker är stadens offentliga vardagsrum, där vi samlas för att delta i kulturevenemang, högtidligheter, manifestationer och torghandel. Mellan stadens platser och offentliga byggnader finns gatanätet. Det är på vägen till en bestämd plats som vi upplever staden och tar del i stadslivet, vare sig vi rör oss till fots, med bil, cykel eller buss. Det är just rörelsen genom staden som ger möjligheterna till möten och nya upplevelser. Under de senaste femtio åren har stadsbygden utformats huvudsakligen för att ge bilen framkomlighet. Nu är det dags att satsa på ett stadsbyggande som åter integrerar det offentliga rummets tre uppgifter: möten, marknad och rörelse.

Det betyder att:

1. Torg och parker är stadens nav. Den offentliga miljön ska inbjuda alla åldrar att delta i stadslivet. Där ska finnas utrymme för högtidligheter såväl som för vardaglig samvaro och lek. Torg och parker ska ge tillfällen till upplevelser, möten och vila.

2. Stadsgatan är stadens pulsåder. Stadens gatanät sammanbinder platser, byggnader och stadsdelar. Stadsgatan samlar rörelserna genom staden och ger möjligheter till möten. Gatan ska inbjuda till att promenera och cykla. Fordonstrafiken får inte bli en barriär som gör det omöjligt att ta sig över gatan.

3. Skönhet och trivsel är avgörande för stadens attraktivitet. Arkitekturen och utformningen av den offentliga miljön är viktig för stadens invånare och besökare, liksom också att det är rent och snyggt.

4. Staden är säker och trygg även på kvällen. Den offentliga miljön ska vara så säker och trygg att kvinnor, barn och äldre kan vistas utomhus - även efter mörkrets inbrott. En befolkad plats är en säker plats, inte minst kvällstid, eftersom det rör sig andra människor där, till fots, i bil eller buss.

Allemansrätten gäller också i staden

Allemansrätten är en urgammal rätt i Sverige. Den ger oss rätten att vistas överallt i naturen, även på enskild mark, så länge vi inte stör andra eller förstör andras egendom. Stadsmiljörådet menar att allemansrätten som begrepp också gäller i staden. Det handlar om att undanröja faktiska och fysiska hinder som begränsar allas tillgänglighet till stadens olika delar. Men det handlar också om att motverka och undanröja sociala och kulturella barriärer.

1. Tillgänglighet ska vara den ledande principen. Att byta fokuseringen på rörlighet och hastighet mot tillgänglighet och framkomlighet minskar behovet av motoriserat resande och ger lika villkor för olika trafikantgrupper.

2. Alla ska kunna ta sig dit de vill på egen hand. För att kunna utnyttja staden på lika villkor krävs att man kan ta sig till skola, fritidsaktiviteter, butiker och vänner utan att bli skjutsad. Idag är detta inte möjligt för alla. Många barn måste skjutas till skolan, många äldre måste ta färdtjänst till butiken och apoteket. Det långsiktiga målet är en bebyggelse och trafik som ger alla lika tillgänglighet i stadsbygden.

3. Den öppna staden ska eftersträvas. Offentliga platser och byggnader ska vara tillgängliga för alla oberoende av ålder, inkomst, kön och bakgrund. Det gäller parker och torg liksom gallerior och köpcentra. En politik och planering som motverkar våld och otrygghet genom att skapa en trygg offentlig miljö behövs.

4. Allmänheten ska ha tillgång till kajer och stränder. Vatten är ett av de mest uppskattade inslagen i stadsmiljön och nära vattnet finns ofta ett stort exploateringsstryck. Risker finns därmed att allmänheten utestängs från stränderna. Men stadsbornas tillgång till vattnet kan också hindras av strandskyddslagstiftningen, som förbjuder vattennära bebyggelse för att gagna det rörliga friluftslivet och skydda naturmiljön.

Successiv förändring ger staden kontinuitet och variation

Staden förändras successivt genom komplettering, förändrad användning och nybyggnad. Oftast är förändringarna små, men då och då handlar det om större ingrepp. Historiskt sett är de senaste femtio årens våldsamma stadsomvälvningar en parentes. De gigantiska ingreppen i innerstäderna och de stora bostadsområdena

utanför ansågs vara nödvändiga när de byggdes, men de gav också stora och oanade problem. Inte minst i sextio- och sjuttio-talens storskaliga bostadsområden finns unika möjligheter att återuppta stadsbyggandet som den successiva förnyelseprocess som ger staden dess historia, identitet och olika byggnadstyper liksom ett rikt och mångfaldigt stadsliv. Samtidigt måste alla tillägg göras med hänsyn till helheten.

1. Förnyelse ska ske med utgångspunkt i platsens identitet och historia. Byggnader och miljöer från olika tidsepoker befäster stadens kontinuitet samtidigt som nya byggnader bidrar till dynamik och framåtblickande.

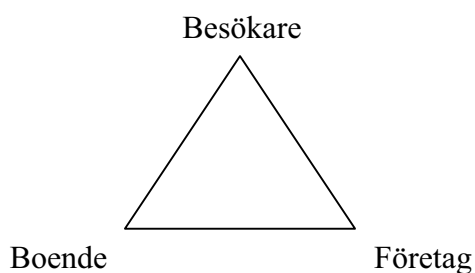
2. Successiv förnyelse bidrar till mångfalden. I en stadsdel som förnyas successivt finns byggnader av olika ålder och med olika byggnadstekniska och ekonomiska förhållanden. Det ökar blandningen av verksamheter och boende med olika betalningsförmåga. Bostäder och lokaler ska byggas där de bidrar till ökad mångfald och medverkar till att förbättra underlaget för samhällsservice och handel - inte hamna utanför bebyggelsen.

3. Varje ny byggnad ska göra stadsdelen vackrare. Enskilda nya projekt ska ges en egen och nutida karaktär samtidigt som de införlivas i sin omgivning så att den blir vackrare och mer variationsrik.

4. Staden ska förnyas med helhetssyn på strukturen. Kvarter och offentliga platser som är organiserade på ett tydligt och enkelt sätt ger bra orienterbarhet och skapar sammanhang. Stadsstrukturen består, medan husen successivt byts ut eller ändras.

Framgångsfaktorer

I en värld som ständigt förändras gäller det att tidigare än andra städer och kommuner förstå vad som håller på att hända. Men det räcker inte att bara förstå, man måste också använda sig av denna insikt. Sveriges mindre städer går en tuff framtid till mötes. Under en följd av år har det skett en koncentration av företag och människor till några få dynamiska regioner. En stads framtid ligger i förmågan att bygga attraktivitet för företag, boende och besökare. Stadens attraktivitet avgör hur många människor och företag som flyttar in och ut. De utvecklingsmöjligheter som erbjuds avgör om man stannar kvar eller inte. Vad krävs för att en stad ska vara attraktiv för morgondagens företag, boende och besökare?

Attraktionskraft och regional överlevnad handlar om att bygga något unikt, att både fördjupa och bredda attraktionsplattformen. Som attraktionsplattform har staden tillgång till bostäder och arbetstillfällen för den boende, närhet till marknader och arbetskraft för företaget, möjlighet att övernatta och attraktionsutbud för den besökande. Den har också emotionella dimensioner; kultur och charm för den boende, företagarklimat och framåtanda för företagaren, uteliv och puls för den besökande. För att klara utmaningen att bli en attraktionsplattform med både bredd och djup krävs samarbete och gemensamma ambitioner. Det krävs också en ökad medvetenhet om de utvecklingstendenser som vi idag kan se inom boendet, näringslivet och besöksnäringarna.

Boende

Allt sedan den industriella revolutionen har flyttströmmarna globalt sett gått från land till stad. I och med framväxten av mer kunskapsintensiva arbeten och förbättrad kommunikationsteknologi finns det möjlighet till mer spritt boende, men den större stadens attraktionskraft är stark, inte minst på ungdomar. Några fakta och förändringar som påverkar människors bosättningsmönster är:

- **Storstadsdrömmen drar**, ungdomarna står för en mycket stor del av flyttströmmarna mot storstäderna.
- **Landsbygdsdrömmen lockar**. Drömmen om livet på landet är stark hos svenskarna, men betydligt färre förverkligar drömmen om livet på landet.
- **Arbete är inte längre motivet för att flytta**. Ytterst få flyttar från arbetslöshet till arbete. Det är inte längre arbete som styr vårt val av bostadsort.
- **Bort från bristen till drömmen**. Mycket talar för att vi flyttar bort från brister och flyttar till drömmar.
- **Från funktion till upplevelse**. Boende ser ut att få större betydelse i människors liv, intresset för heminredning och trädgård ökar, liksom livsstilsbaserat boende.

Besökare

Besöksnäringen är i många avseenden en ung näring. Visserligen har människor i årtusenden gjort resor, för handel och också för nöjes skull, men det är först under 1900-talets senaste hälft som besöksnäringen blivit så stor som den är idag. Besöksnäring är idag långt mer än ren och skär turism. I den inryms evenemang, mässor, idrottstävlingar och konferenser. Några tecken i tiden vad gäller besöksnäringen är:

- **Från repetition till förnyelse**. Förnyelse blir ett allt mer centralt inslag i resevanor. Vi vill se nya platser och uppleva nya saker.

- **Prisdifferentiering.** Som konsumenter professionaliseras vi, och det avspelas i kraven på tjänsteleverantörer. Vi betalar allt mindre för basfunktion och allt mer för upplevelser.
- **Tillsammans.** Det är något som kännetecknar både fritidsturismen och affärsresandet. Att resa blir ett sätt att mötas.
- **Extas och exotism.** Upplevelser kan vara såväl ”den stilla susningen” som den ”brusande forsen”. Båda typerna vinner terräng.
- **Långt, långt bort.** När vi reser, reser vi långt - antingen långt bort utomlands, eller till exotiska upplevelser mer geografiskt nära, det vill säga ”långt bort” i bemärkelsen annorlunda.

Företag

Strukturomvandlingen i näringslivet har varit snabb de senaste årtiondena. Internationaliseringen har varit påtaglig, de utländska investeringarna och etableringarna har ökat, och många svenska företag har sökt sig ut på världsmarknaden. Samtidigt har kunskapsintensiteten ökat snabbt. Några företeelser och förändringar inom näringslivet är:

- **Liten och stor.** I ett internationellt perspektiv är de flesta svenska företag mycket små eller internationella och stora. Vi har världens mest globaliserade näringsliv vid sidan av Schweiz och vi har få företag i mellanskiktet.
- **Företagande en livsstil.** Det svenska nyföretagandet är lågt internationellt sätt. Pengar är för ytterst få motivet för att starta företag. I stället handlar det om livsstilsval, självständighet och förverkligande av idéer.
- **Människor drar.** Tillgång till kompetent personal och livskvalitet på lokaliseringssorten är de två faktorer som har störst betydelse för olika företags lokalisering och utveckling.
- **Export och ambition.** Det som avgör om ett företag växer är i första hand dess ambition, att satsa på export kan fungera som en sådan ambitionshöjare.

Faktorer som påverkar en stads framgång

Det finns många faktorer som påverkar en stads framgång. Faktorerna kan vara hårda eller mjuka. De hårda faktorerna har ofta med en fysiska strukturen att göra och kan vara svåra och kostsamma att förändra. De mjuka faktorerna handlar ofta om inställning. Mjuka faktorer är oftast billigare att förändra än hårda men det är inte alltid så lätt att ändra på attityder hos människor. Här följer de viktigaste faktorerna för en stads framgång:

Hårda faktorer

- **Läge.** Närhet till andra städer. Närhet till högskola eller större befolkningscentrum.
- **Kommunikationer.** Pendlingsavstånd till andra städer. Gränsen går vid 45 minuter.
- **Näringslivsstruktur.** Hög näringslivsgrad (andel sysselsatta i privat näring). Många små företag, helst med förankring på orten.
- **Skönhet.** Välbevarad stadsmiljö, natursköna omgivningar. Stadens styrka är att den är en tydlig samlings- och servicepunkt.

Mjuka faktorer

- **Omvärldsinsikt.** En kommunledning som förstår att förändra sig efter omvärlden. Förmåga till flexibilitet.
- **Egeninsikt.** Förmåga att se sina egna resurser och att bygga på dem.
- **Ambition.** Det finns en vilja att ständigt bli bättre, och en ambition att inte jämföra sig enbart med grannarna.
- **Skapa goda system.** Nätverk för småföretagare, minimera det byråkratiska maskineriet.
- **Koll på läget.** Till exempel genom att veta vilka som flyttar ut och in.
- **God livsmiljö.** Tillåtande atmosfär, goda grannar.
- **Vårda sitt varumärke.** Att skapa sig en historia och fylla den med liv och stolthet.

Nybro tillgångar och brister

Positivt och negativt i Nybro

I enkätundersökningen som gjorts i samband med planarbetet ställdes frågorna:

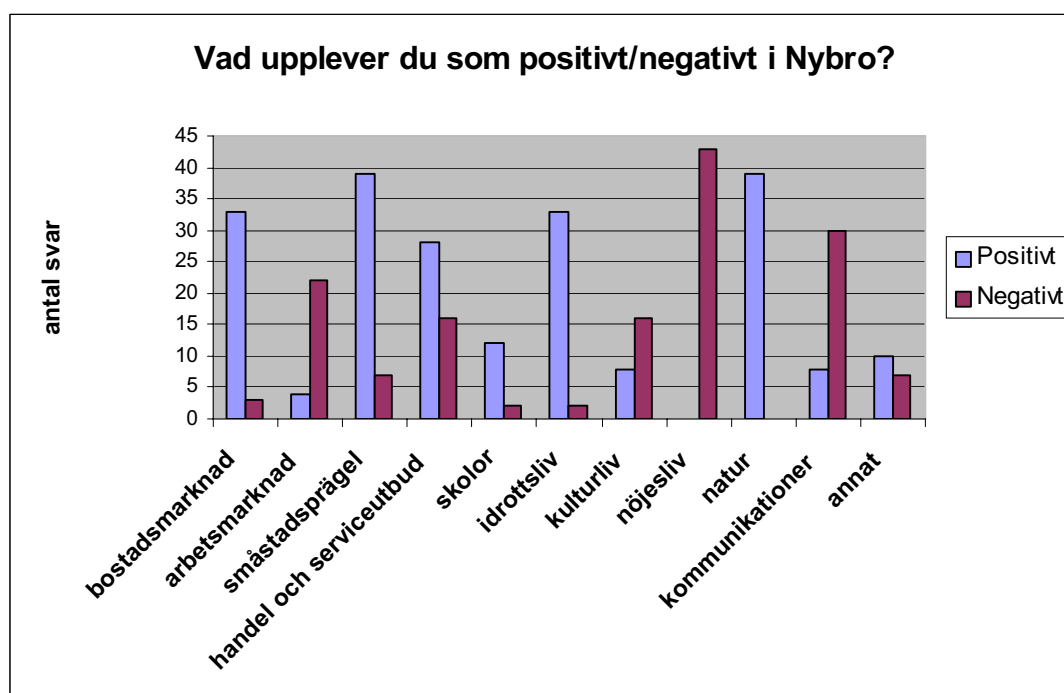
- Vad upplever du som positivt i Nybro?
 - Vad upplever du som negativt i Nybro?
- 68 svar inkom och resultatet blev följande.

Det som upplevs som mest positivt i Nybro är alltså småstadsprägel och naturen. Annat som är väldigt positivt är bostadsmarknaden, idrottslivet och handels- och serviceutbudet. Skolor, kulturliv, kommunikationer och arbetsmarknad anses som positivt av ganska få medan ingen tycker nöjeslivet är positivt.

Det som upplevs som mest negativt i Nybro är helt överlägset nöjeslivet. Även kommunikationerna anses som väldigt negativt. Arbetsmarknaden, handels- och serviceutbudet samt kulturlivet upplevs som ganska negativt. Småstadsprägel, bostadsmarknaden, skolorna och idrottslivet tycker ganska få är negativt. Det enda som ingen tycker är negativt är naturen. Nybros

största tillgång är alltså naturen eftersom ingen tyckte det var negativt men väldigt många att det var positivt. Nybros största nackdel är nöjeslivet, ingen tyckte det var positivt och väldigt många tyckte det var negativt.

De saker som upplevs som positiva måste man vara rädd om det vill säga naturen, småstadsprägel, idrottslivet, bostadsmarknaden och handels- och serviceutbudet. De saker som upplevs som negativa måste man försöka förbättra det vill säga nöjeslivet, kommunikationerna, arbetsmarknaden, handels- och serviceutbudet samt kulturlivet. Om man lyckas bibehålla de positiva sakerna och förbättra de negativa så har man stora möjligheter att locka både boende och företag till staden. Nöjeslivet och arbetsmarknaden kanske är svårt att förbättra i Nybro på grund av stadens storlek. Men om man förbättrar kommunikationerna kan Nybroborna kanske tillgodose sitt behov av större arbetsmarknad och bättre nöjesliv i andra närliggande orter till exempel Kalmar, Växjö och Karlskrona.

Nybros styrkor

- Den geografiska positionen mellan Kalmar och Växjö som båda två är växande högskoleorter.
- Tågförbindelserna, Kust till kustbanan mellan Kalmar och Göteborg och Öresundstågen mellan Kalmar och Köpenhamn.
- Bra samverkan över kommungränserna till exempel mellan Kalmar, Nybro och Emmaboda som kan ses som en gemensam arbetsmarknad.
- Möjligheter till aktiv och rik fritid genom det stora föreningslivet och de många sportanläggningarna. Skidanläggningen i Svartbäcksmåla lockar besökare från hela regionen.
- Fin natur inom små avstånd, för både motion, rekreation och naturupplevelser. Två badsjöar, varav en mitt i staden.
- Många fina grönområden i staden som till exempel parken runt Svartgöl och Badhusparken.
- Det bra och prisvärda boendet både vad gäller lägenheter och villor. Det lockar folk att flytta hit och att stanna.
- Bostadsbristen i storstäderna och en omvärdering av vad livskvalitet är, gör att många förmodligen kommer söka sig till lite mindre städer i framtiden för att få livskvalitet.
- Bra serviceutbud, framför allt handeln. Torghandeln lockar folk från omlandet. Stor konkurrens inom livsmedels-handeln gör att matpriserna är låga.
- Handel som främst är koncentrerad till centrum vilket underlättar för icke bilburna.
- För bilburna finns gott om gratis parkeringsplatser i centrum.
- Det finns en vänlighet hos Nybroborna som ger ett okomplicerat och välkomnande klimat.
- Många designintensiva företag inom bland annat möbler, lampor, glas, förpackningar.
- Designhögskolan som startade hösten 2002, som kan växa och utvecklas och även leda till avknoppningar.
- Många arbetstillfällen inom industrin gör att det är lätt att få jobb där.
- Trots sin ringa storlek upplevs Nybro som en stad.
- Två glasbruk som lockar turister och ger identitet till staden.
- Många kulturhistoriskt intressanta byggnader, främst längst Storgatan.
- Småstadskaraktären med närhet till allt inom staden. Korta avstånd som gör att man kan gå och cykla i stor utsträckning.
- Gott rykte vad gäller barnomsorg, skolor och äldreomsorg.
- Stor satsning på vuxenutbildning vilket leder till arbetskraft med hög kunskapsnivå.
- Musik i glasriket, ett kulturevenemang för både nybrobor och besökare från hela landet.
- Det goda dricksvattnet som kommer från naturligt grundvatten, behandling av vattnet är minimal och desinfektion (till exempel klorering) behövs inte.

Nybros svagheter

- Stor koncentration av företag inom tillverkningssektorn ger en konjunkturkänslighet. Omstruktureringar inom industrin kan innebära stora konsekvenser för staden.
- Arbetsmarknaden domineras av industrijobb och det är brist på tjänstemanna- och servicejobb, främst för högutbildade. Fler serviceföretag skulle behövas, framför allt inom IT och ingenjörbranschen. På grund av de många industrijobben är utbildningsnivån hos invånarna låg.
- Befolkningsutvecklingen har varit negativ i många år förutom de två senaste, fler människor behöver flytta till Nybro. Nybro har ett negativt födelsenetto.
- Medelåldern är väldigt hög i staden vilket gör att den skattebetalande befolkning minskar och den skattebehövande ökar. Det skulle behöva flytta in fler unga människor för att kommunen ska kunna upprätthålla standarden på de offentliga tjänsterna som till exempel skola och äldreomsorg.
- Det är svårt att få ungdomarna att bo kvar eftersom det bara finns en högskoleutbildning i Nybro idag, men ett utökat samarbete med högskolorna i Kalmar och Växjö skulle kanske kunna avhjälpa detta problem.
- Nöjes- och kulturlivet är dåligt vilket kanske inte lockar yngre människor att bo kvar eller flytta in. På grund av liten folkmängd, hög medelålder och närheten till Kalmars stora kultur- och nöjesliv kan det vara svårt att öka nöjes- och kulturutbudet.
- Kommunikationer med kollektiva transportmedel kan upplevas som krångliga. Restiderna behöver minskas och tidtabellerna utökas med fler resor.
- Det saknas attraktiva lägenheter i centrala lägen i staden. Många medelålders vill sälja villan och flytta till centrum. Men bristen på centrala lägenheter gör att rörelserna på bostadsmarknaden hindras. Det är brist på tillgängliga och handikappanpassade lägenheter i centrum.
- Stadens offentliga rum inbjuder inte till social gemenskap. Fler uteserveringar, restauranger och caféer behövs.
- Det finns väldigt många grönområden i staden men några dem sköts mindre bra och tillgängligheten till vissa av dem skulle kunna bli bättre.
- Vissa handelsetableringar saknas i staden, till exempel möbelaffär.
- Varumärket Nybro är svagt och få vet var Nybro ligger.

Nybros särprägel

Staden är vårt äldsta konstverk. Vi har fått den i arv av våra förfäder och vi ska lämna den vidare till våra barn och barnbarn. Staden är resultatet av många människors drömmar, tankemöda, ekonomiska åtaganden och hårt arbete. Stadsbyggnadsideal har kommit och gått och planering och byggande har successivt förändrat stadens ansikte. En rivningsvåg sköljde över det gamla Nybro på 60-70-80-talen, precis som på många andra håll i Sverige.

Allt är inte vackert i Nybro stad. Här finns trasiga stadsmiljöer i form av rivningstomter och skräpytor, överdimensionerade asfaltytor, vanvårdade byggnader och mycket annat som inte direkt bidrar till en attraktiv stadsmiljö. Samtidigt finns det stora möjligheter att lyfta fram och förädla stadens tillgångar, reparera gamla misstag och planera för en vacker och hållbar livsmiljö. Nybro stad kan ses som en oslipad diamant som vi tillsammans ska förädla, läka, förvalta och lämna över till kommande generationer.

Varje stad har sin egen identitet med lokala spår i arkitektur och stadsbyggnad, i parker, grönområden och kulturmiljöer. Särdragen i miljön skall framhävas och ses som kvaliteter som är värda att vårda. Vilka är då Nybros särdrag idag och vad är viktigt att bevara och utveckla i framtiden? Vi tror att det unika med Nybro stad handlar om:

Den goda småstaden

Närheten till service, natur, arbetsplatser, utbildning och kultur och närheten mellan människor är kännetecken för den lilla staden. Småstaden har en täthet och en skala som gör att man känner trygghet och trivsel. Enkätundersökningar visar att just småstadskaraktären upplevs som positivt i Nybro. Nybro har en framtidspotential ur ett boendeperspektiv. I det traditionella industrisamhället flyttade människorna till jobben. Nybro stad har alltsedan 1800-talet

vuxit parallellt med behovet av bostäder till industrins arbetskraft. Idag ser vi en utveckling där kopplingen mellan bostad och arbetsplats inte längre är självklar. Boendet går alltmer från funktion till upplevelse. Man väljer inte längre bostad med närheten till arbetet som den viktigaste urvalsprincipen. Yttre faktorer som livskvalitet, rekreativsmöjligheter, vackra boendemiljöer och en attraktiv stadskärna spelar allt större roll för valet av bostadsort. Även företag väljer att etablera sig där människor vill bo. Varvsholmen i Kalmar är ett näraliggande exempel på hur en unik miljö vid Kalmarsund lockar till sig både företag och nya kommuninvånare från andra delar av Sverige.

En levande stadskärna

Nybro stad har en levande stadskärna med en livlig torghandel och ett handelsstråk med ett rikt och varierat utbud av specialbutiker. Stadskärnan är en mötesplats för nybrobor och besökare. Salutorget är både stadens vardagsrum, marknadsplats och festplats. Torghandeln har gamla anor i Nybro, redan 1847 gavs tillstånd till torghandel på torget varje helgfri torsdag. Trots att antalet torgdagar har utökats är handeln fortfarande mest livlig på torsdagarna. Torgmiljön kan med fördel utvecklas för att bli ännu mer inbjudande i framtiden. Här finns möjligheter att skapa både nya affärsytor och nya, attraktiva bostäder med utsikt över torget. Bolanders bäck, som länge varit dold för världen bakom ett bastant trästaket, kan lyftas upp och bli en tillgång i torgbilden. I kvarteret Köpmannen har delar av Bolanders bäck tyvärr kulverterats och det är önskvärt att lyfta fram den kvarvarande delen av bäcken i stadskärnan. Ytterligare kulverteringar av bäcken bör inte tillåtas.

Sveaplan är idag lågt exploaterad, stadens mest centrala mark kan utnyttjas mycket bättre. Verksamheterna i den befintliga enplansbyggnaden bör kunna inrymmas i

bottenvåningen i en ny centrumbyggnad där handel i markplanet kombineras med bostäder med utsikt över torget i de övre planerna.

Även kvarteren Lönner och Köpmannen har goda möjligheter att kompletteras med nya bostäder. Den västra delen av kvarteret Lönners parkeringsdäck kan med fördel byggas om till bostäder med västersol och utsikt över Sveaplansparken och Bolanders bäck. Den platta envåningsbyggnaden där Systembolaget ligger idag skulle få både bättre utseende och funktion om den byggdes på med bostäder på taket.

Kvarteret Venus utgörs idag av sammanhållna butiksfasader mot Storgatan i norr. Kvarterets södra del uppvisar en ogästvänlig baksida där ett bostadshus från 1930-talet står i sin ensamhet på en ödslig parkeringsyta utmed Stora Nygatan. Här finns goda möjligheter att ”läka staden” genom att fylla luckorna i husraden mot söder och därmed skapa både en ny front mot järnvägen och nya bostäder/verksamheter i ett attraktivt centrumläge.

Förnyelse i kvarteren Venus, Lönner, Köpmannen och Sveaplan är exempel på hållbar stadsutveckling i dess bästa bemärkelse. Redan gjorda investeringar i infrastruktur och service kan utnyttjas bättre och fler kan få gångavstånd till järnvägsstationen. För att uppnå ett hållbart samhälle måste vi minska bilanvändningen och en centrumnära bostadsbebyggelse ökar förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter. Tåg inom regionen och till kontinenten, cykel inom staden och rollatoravstånd till torget är möjligt för de boende i dessa centrala kvarter.

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

De kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöerna är en stor tillgång i den lokala utvecklingen. De är identitetsskapande och är en länk bakåt i tiden. Kvaliteter i stads-

miljön kan bli ett starkt konkurrensmedel när det gäller att locka till sig nya företag och nya invånare. All planering bör sträva efter att lyfta fram och utveckla särdragen i miljön. Nybros identitet utgörs i hög grad av dess byggnadskultur. I Nybro stad finns exempelvis flera gamla industrimiljöer bevarade med nya användningssätt. Grönskogs bryggeri och Ljungdals gamla kuvertfabrik har omvandlats till attraktiva bostadsmiljöer. Kährs gamla fabrik vid Långgatan har iordningställts för kontors- och konferensändamål och gamla Wellen har blivit utmärkta lokaler för kontor och handel. Mejeriets bevarade inredning ger karaktär åt fritidsgården och det gamla ostlagret har blivit en attraktiv kontorsmiljö. På Pukebergs glasbruk har designhögskolan fått spännande undervisningslokaler i det gamla glassliperiet. Alla dessa gamla byggnader berättar mycket om Nybros industrihistoria samtidigt som de har ett arkitektoniskt upplevelsevärde. Beständiga material och hög arkitektonisk kvalitet var ofta kännetecknande för det tidiga industrisamhällets byggnadsbestånd. Betydelsen av miljöer rika på kulturhistoriska värden visar sig i ett stort intresse hos allmänheten för ”gamla” byggnader.

Stråken genom Nybro stad

Sedan urminnes tider löper vägen mellan Kalmar och Växjö på den rullstensås som i nordvästlig – sydöstlig riktning går från Kronobergs län genom Nybro ner till kusten. Där denna väg korsar Bolanders bäck, som är ett av Ljungbyåns källflöden, byggdes någon gång vid mitten av 1700-talet en ny bro som fick namnet Nybron. Storgatan har kvar sin urgamla landsvägssträckning. Den har under årens lopp mist sina backar men kurvorna finns kvar. I samband med att Nybro blev köping 1865 fick gatan sin stenbeläggning. Storgatan är fortfarande Nybros pulsåder från rondellen till Salutorget, där den tidigare landsvägen mot Växjö har förlorat sin kontinuitet. Storgatans karaktär mellan Salutorget och Stadshusplan präglas av sina jugendinspirerade fasader, så kallad ”Nybrojugend”.

Denna del av Storgatan har en stadsmässig täthet medan sträckan från järnvägen ut till rondellen har en luftigare trädgårdsstads-karaktär.

Järnvägens tillkomst 1874 kom att aktivera den lilla köpingen Nybro och utvecklingen inom industri och handel tog ordentlig fart. Stationsfunktionen befäste Nybros administrativa och ekonomiska centrum och 1932 fick staden sina stadsrättigheter. Idag får järnvägen en allt större betydelse för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och Nybro stads läge, mellan Emmaboda och Kalmar, med en centralt belägen station vid Kust till kustbanan blir en allt viktigare attraktionsfaktor.

Även vattnet, det blå stråket genom staden, har haft en avgörande betydelse för Nybros utveckling. År 1824 grundlade garvare Henrik Nyberg ett garveri vid Bolanders bäck intill Lortbron på torgets sydsida och därmed startade Nybros stadsbygge. Mot slutet av 1800-talet fick Nybro Brunn och badanstalt sin blomstringstid. Idag har vattnet sin främsta betydelse för nybornas rekreation, Linnéasjön och Rismåla göl nyttjas flitigt för bad och fiske sommardag och erbjuder skridskoisar under kalla vintrar.

Trädgårdsstaden Nybro

Nybro är en trädgårdsstad där de flesta har tillgång till trädgård. I en tid där boendet får allt större betydelse i människors liv kan trädgårdsstaden Nybro bli en resurs att bygga vidare på. Här kan människor få utlopp för det allt ökande intresset för livsstilar, trädgård och heminredning. Nybro kan visa upp intressanta bostadshus från olika epoker i stadens historia. Under brunnsepoken byggdes ett flertal ståtliga trävillor utmed Storgatan och Grönvägen. Under den blomstrande industriepoken under 1900-talets första hälft uppförde stadens fabriker eleganta villor, villa Kähr vid Transtorpsvägen är kanske den mest kända. Den ritades av kalmararkitekten Gösta Gerdjö som även har ritat flera

andra vackra villor i ”funkisstil” i Nybro. Även under senare delen av det förra seklet byggdes villor med höga arkitektoniska värden, till exempel en grupp enfamiljshus utmed Östgötagatan ritade av arkitekt Sjövall. Likt årsringar breder villabyggelsen ut sig i stadens utkanter, från Rismåla i nordväst till Hanemåla i sydost. Under senare år har villabyggandet avstannat, detta beror på att prisnivån på det befintliga villabeståndet verkar hämmande på nybyggnadsviljan. Större områden för ny villabyggelse bör inte planeras förrän befintliga tomter är bebyggda inklusive viss komplettering i anslutning till befintliga villakvarter. Trädgårdsstadens form och mått bör även fortsättningsvis vara vägvisare till framtidens småhusbyggnad.

Vattendrag och parker i stadsmiljön

I Nybro har alla en park eller natur på gångavstånd. På gång- eller cykelavstånd finns dessutom både badsjöar (Linnéasjön och Rismåla göl) och natur- och rekreativsområden i Svartbäcksmåla och Rismåla. Från nordväst till sydost löper Nybros gröna lunga tvärs igenom staden med Badhusparken och Joelskogen i stadens centralare delar. Nybro Brunn- och badanstalt uppfördes här på 1880-talet och den var en typisk sjukbadort dit man reste för järnkällorna, de medicinska baden och Joelskogens härliga luft. Det mesta av den vackra träarkitekturen från badhusepoken är borta sedan länge men parken och Joelskogen finns kvar, om än naggad i kanten av Victoriavallens idrottsanläggning.

Gamla fina alléer och solitärer i form av ståtliga ekar, lindar, almar, kastanjetråd och popplar förstärker ytterligare trädgårdsstadens gröna karaktär. Grönvägen, Villagatans norra del, Pukebergsallén och Dr Sandbergs gata är alla exempel på gatustråk där trädraderna separerar gång- och cykeltrafiken från biltrafiken och därmed skapar en tryggare miljö för de oskyddade trafikanterna. Alléträden hjälper till att förtydliga gatustrukturen, de ger solskydd och

är dessutom effektiva luftrenare. Alléerna bildar spridningskorridorer som binder samman parker, trädgårdar och stadsnära natur till en grönstruktur.

Det gröna stråket är också en vattenväg som på några ställen vidgar sig till större vattenspeglar, dammar eller sjöar. I parkanläggningen kring Svartegöl är vattnet avgörande för parkens skönhetsvärde.

Den gång- och cykelvänliga staden

Att gå har många fördelar: det är ett billigt sätt att förflytta sig för unga, gamla, kvinnor och män, det är miljövänligt, det ger hälsofördelar, det ger sociala kontakter och närhet. En gång- och cykelvänlig stad är demokratisk genom att den främjar förflyttningssätt som är tillgängliga för alla. En vision för en gångvänlig och mänsklig stadskultur innebär att:

- Alla kan gå fritt och bekvämt i en trygg, vacker och upplevelserik stad!
- Inga gående kommer till skada!
- Fotgängaren är stadens mått!

En stor del av det totala antalet resor (40%) är kortare än 2,5 km. 30% av totala antalet resor görs med cykel och till fots. Kvinnor, oavsett ålder, går respektive cyklar i högre grad än män. Nybro har sedan länge ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät och stadens storlek och form ger korta avstånd till centrum. Men ingenting är så bra att det inte kan bli ännu bättre. De mjuka trafikanterna måste ges prioritet till stadens rum. Det gäller inte bara stadskärnan med sina gågator utan även staden som helhet där fotgängarnas och cyklisternas vägar måste kvalitetssäkras. Korsningar för gående och cyklister skall vara logiska, säkra och bekväma. Gång- och cykelvägar måste planeras utifrån aspekterna framkomlighet och bekvämlighet, säkerhet och trygghet, stadsrum och stadsmöblering, konst, information och vägvisning. Belysningen har stor betydelse för tryggheten, men även ytornas skötsel och underhåll. För att ännu flera ska lämna bilen hemma måste alternativet upplevas tilltalande. En stadsmiljö som

präglas av mångfald och variation är intressant att promenera i och en blandning av bostäder och verksamheter ökar också tryggheten eftersom den befolkas av människor en större del av dygnet till skillnad från den funktionsuppdelade staden. Kortare avstånd till arbete och service måste främjas genom mångfald och stadsförtätning, på så sätt kan ännu flera välja ett miljövänligt sätt att förflytta sig. Stadens struktur är avgörande för en hållbar samhällsutveckling och en stad som erbjuder attraktiva gång- och cykelvägar i kombination med en fungerande kollektivtrafik inom regionen har goda förutsättningar att minska bilanvändningen.

Den tillgängliga staden

Tillgänglighet är ett vitt begrepp. Det kan handla om trottoarkantens form i den lilla skalan eller kollektivtrafikens handikappanpassning. Det handlar också om trappstegshinder mellan gata och butik, tillgängliga parkeringsplatser, offentliga toaletter och handikappanpassade lekplatser. Det handlar även om bostäder och arbetsplatser som kan användas av funktionshindrade eller kort sagt om tillgänglighet i livets alla skeden. Nybros byggnader, torg, parker och stråk kan bli ännu mera tillgängliga, alla enkelt avhjälpta hinder skall enligt lag vara åtgärdade senast år 2010.

Den trygga staden

Planering av hållbara städer och en god byggd miljö innebär alltid att trivsamt och trygghet är en central fråga. Det är av stor betydelse att allmänna platser utformas med tanke på trygghet och säkerhet. Uppmärksamheten måste riktas mot platser som är särskilt utsatta för brott såsom restauranger och kommunikationsstråk.

Nybros designprofil

Nybro är staden i glasriket som dessutom rymmer en mängd designföretag och en designhögskola. Detta faktum måste även avspeglas i omsorgen om de offentliga rummen.

Den attraktiva bostadsorten

Nybro stad har idag brist på bostäder. Men vad som krävs nu är inte enbart ett ökat bostadsbyggande. Det krävs ett helhetsperspektiv på bostadsförsörjningen med fokus på mångfald och variation i boendeformer och upplåtelseformer. Det måste finnas bostäder av olika typ och i olika prislägen för livets alla olika skeden. Tillgänglighetsfrågorna blir allt viktigare eftersom Nybros befolkning blir allt äldre. Kostnaderna för bostadsanpassningsåtgärder ökar kraftigt då Nybros bostadsbestånd är dåligt anpassat till sin befolkning som dessutom i allt högre grad förväntas bo hemma till livets slutskede.

Många äldre som bor kvar i sina småhus upplever förr eller senare att de får svårt att utnyttja övervåningen och/eller källaren. Även flerbostadshusen i Nybro brister ofta i tillgänglighet, det finns gott om trevåningshus utan hiss i 1940-, 50- och 60-talsbebyggelsen. Många äldre vill därför flytta till en mindre, mera lättskött och tillgänglig bostad i ett centrumnära läge. Men utbudet av denna typ av attraktiva lägenheter är begränsat och detta leder till låg rörlighet på bostadsmarknaden. Genom att skapa nya trivsamma och tillgängliga lägenheter i Nybro centrum skulle fler äldre och ofta billiga lägenheter frigöras för exempelvis ungdomar.

Skillnaderna i betalningsförmåga mellan olika grupper av äldre kommer sannolikt att öka och situationen för pensionärer med låga inkomster måste uppmärksammas. Men som grupp kommer morgondagens äldre att vara betydligt mer välbeställda än dagens pensionärer. Men de kanske ändå avstår från att flytta. De bor billigt i den avbetalade villan och hyrorna i nyproducerade bostäder avskräcker. Den kooperativa hyresrätten skulle kunna utvecklas till en attraktiv boendeform för en del av morgondagens äldre.

Befolkningen i Nybro stad har ökat med nära 200 invånare de senaste två åren. Men det ökade bostadsbehovet beror inte enbart på en ökad inflyttning. Hushållssplittringen gör att antalet småhushåll ökar och en åldrande befolkning förstärker denna utveckling. Ungdomstiden tenderar att bli längre och längre och familjebildningen sker allt senare. Den nystartade designutbildningen i Pukeberg skapar ett behov av studentbostäder i anslutning till designhögskolan.

Nybro som bostadsort befinner sig i en konkurrenssituation. För en grupp kunskaps- och resursstarka hushåll är stadens livsmiljö och boendets attraktivitet avgörande för valet av bostadsort. Nybro har idag sannolikt inte mycket att erbjuda denna kategori. Valet av vilka platser som är tillåtna att bygga på är avgörande för om ny bebyggelse kommer till stånd. Vi måste alltså kunna erbjuda lokaliseringar som ger ett mervärde utan att allmänhetens intressen går förlorade. ”Gräddhyllor” kanske måste tillåtas i begränsad skala.

Var ska då dessa nya bostäder byggas och hur ska den nya bebyggelsen kunna främja en hållbar samhällsutveckling i samklang med de nationella miljömålen? Målsättningen att uppnå en god bebyggd miljö i Nybro stad måste bygga på följande principer:

- Staden måste byggas inåt genom komplettering och bättre utnyttjande av redan exploaterad mark. Andelen hårdgjord yta/invånare i staden får inte öka.
- Befintlig infrastruktur ska utnyttjas så långt som möjligt. Närhet till järnvägens snabba pendlingsmöjligheter är särskilt viktig.
- Ny bebyggelse ska göra staden vackrare och mera variationsrik.
- Stadens olika typer av bebyggelsestrukturer skall bibehållas.
- Ny villabebyggelse ska lokaliseras i anslutning till befintliga stadsdelar.
- Ny bostadsbebyggelse skall vara tillgänglig för alla.

Nybros nycklar till framtiden

Vilka är Nybros nycklar till framtiden? Vad kan vi göra för att locka till oss företag, boende och besökare? Vilka nycklar ska vi satsa på i Nybro för att lyckas i framtiden? Dessa nycklar behövs förmodligen för att Nybro ska nå en framgångsrik framtid.

Småstadscharm i stadsmiljön

Stadsmässigheten är viktig och bidrar till stadens attraktivitet men det behöver skapas fler mötesplatser i staden.

Ett brett handelsutbud

Behålla det rika handelsutbud som finns och utveckla det ytterligare.

Bra kommunikationer till omvärlden

Göra det möjligt att bo i Nybro och arbeta i någon annan ort genom bra kollektiva kommunikationer.

Attraktiva bostäder i centrala lägen

För att få rörelser på bostadsmarknaden och locka till sig nya invånare måste nya attraktiva bostäder i stadens centrum byggas.

Närhet till allt

Närhet inom staden vilket gör att man kan gå eller cykla. Närhet till omvärlden genom bra kommunikationer.

Ett mer varierat näringsliv

Nya företag måste komma till inom tjänste- och servicesektorerna och inte inom industrin för att näringslivet ska få en större bredd.

Fin och lättillgänglig natur

Det skall värnas om den rika natur som finns i och omkring staden och den skall göras mer tillgänglig.

En miljövänlig stad

Det ska finnas höga ambitioner inom miljöområdet. Nybros ska vara en stad med ren luft, vatten och mark.

Ett rikt idrotts- och friluftsliv

Stadens rika föreningsliv och många sportanläggningar är viktiga för en meningsfylld fritid.

Ett bredare kultur- och nöjesliv

Fler möjligheter till upplevelser inom kulturliv och nöjesliv behöver skapas eftersom det är finns ett begränsat utbud av det idag.

Utveckling inom utbildningsområdet

Fler högskoleutbildningar och ett ökat samarbete med högskolorna i Kalmar och Växjö kan göra att ungdomar kan bo kvar i staden och nya flytta in. En ökad satsning på vuxenutbildning är också viktigt.

Egeninsikt och omvärldsinsikt

Detta behövs hos både kommuninvånare och kommunledning. Förmåga att se sina egna resurser, vara stolt över dem och utveckla dem. Förstå att man hela tiden måste förändra sig efter omvärlden och att man måste vara flexibel.

Ambition

En vilja att ständigt bli bättre både för företag, boende och besökare. Att inte jämföra sig enbart med grannarna utan att vidga vyerna och jämföra sig med andra städer utanför regionen.